

Noortejuhtide Teataja

Ilmub tarviduse järgi ajakirja „Meie Noorus“ kaasandena

Nr. 6 (8)

Oktoober

1939

Saadetakse Eesti Noorte Punase Risti liikmesorganisatsioonidele maksuta, teistele 50-sendilise aastamaksu eest

ENPR liikmesorganisatsioonide vanemaile

Nüüd on õppetöö algusega seoses olevad korraldustööd arvatavasti juba kõigis koolides enam-vähem lõpule viidud. Sellega ühenduses on alanud või algamas töö ka ENPR liikmesorganisatsioonides. Töö alguse puhul kõiki Noorte Punase Risti lipu all töötajaid tervitades vältigem tavaliseks saanud pikka juttu erakordsetest aegadest. Võtkem pävasündmusi külmavereliselt ja karmi asjalikusega. Teadkem, et Punase Risti organisatsioonidel, eriti praegustes sündmustes, on suur tähtsus ja et Noorte Punane Rist saab mitmelgi alal anda tõhusat abi. Uskumeg, et

Noorte Punase Risti ideaalid rahvaste sõprusest siiski kord teostuvad.

Sellepärast palume noortejuhte ja noori käesoleval tööaastal senisest veel suurema innukusega asuda Noorte Punase Risti harrastusalade juure. Teostagem loosung — iga organiseeritud noor tervisevalvuriks või noorsamariitlaseks! Hooldagem ümbruskonna puudustkannatajaid lapsi! Jatkakem sõprusuhete sõlmimist teiste rahvaste noortega! Püüdkem teha kõik võimalik, et noortest kasvaksid terved ja teovõimsad inimesed, kes külmavereliselt oskavad trotsida kõiki raskusi.

ENPR keskjuhatus.

Eesti Noorte Punase Risti tegevusest 1938/39. õppeaastal

Juhtimine keskusest.

1938. a. kevadtalvel kehtima hakanud uute ENPR Põhimääruste alusel moodustati EPR Peavalitsuse poolt 1939. a. sügisel uus ENPR Keskjuhatus, kes koostas ja kinnitas organisatsiooni tegevuskava. Keskjuhatusesse on järgmine: esimees — admin. kindralmajor med. H. Leesment, direktor: J. Nyman, Haridusministeeriumi esindajad: dir. V. Altoa ja dir. J. Vellerind, Sotsiaalministeeriumi esindaja: dr. A. Veltman, E. Opetajate Liidu esindaja: pr. H. Ennemuist, E. Keskkooliõpetajate Kogu esindaja: H. Vihman, Punase Risti esindajad: dr. K. Pedusaar ja N. Kann, ENPR sekretär prl. M. Niemann ja instruktor P. Rummo.

Liikmesorganisatsioonid.

Aruandeaasta lõpuks oli registreerunud Eesti Noorte Punase Risti kui noorte tervishoiuõpinguid, sotsiaaltööd ja rahvusvahelisi sõprussidemeid arendava juhtiva keskuse ümber 280 liikmesorganisatsiooni.

Nendest on: õpilasringi tüüpi noorteorg.-e — 192 (millest 178 NPR ringi); skautlikku tüüpi noorteorg.-e — 88 (gaidid, kodutütred, noored kotkad, skaudid).

Tegevusaasta jooksul tuli juure 31 uut liikmesorganisatsiooni ja likvideerus 3 (2 koolide likvideerimise tõttu, üks ühinemise pärast teise organisatsiooniga). Üksikliikmete arv selgub pärast aruande läbitöötamist.

Need oleksid puht-arvulised andmed ENPR pere kohta. Kui igas organisatsioonis teatud protsent koosseisust esineb ainult nimeliselt, kes mitmel põhjusel pole nimetamisväärset tegevust avaldanud, siis selles mõttes pole ka ENPR mingi erand. Ometi võib öelda, et see protsent pole muret tekitavalt kõrge.

Tähtsamad tegevusalad.

Siirdudes vaatlema üksikuid tegevusalasid peatume eeskätt noorte tervishoiuõpingute juures.

Kõnesolevat tegevusaastat tohiks nimetada murangulise tähtsusega aastaks eesti noorte tervishoiulise

taseme tõstmise teel, ja seda selles mõttes, et koolide ja noorteorganisatsioonide kaudu toimuvale tervishoiuõpinguile pandi ENPR poolt süstemaatiline alus.

Kestvate eeltööde tulemusena ilmus 1938. a. oktoobris brošüür „Tervishoiu- ja esmaabiõpingud koolis ja noorteorganisatsioonis“. Brošüür sisaldab juhendeid ja kavu noorte tervishoiuõpingute korraldamiseks. Selle kohaselt toimuvad õpingud kolmes järgus: tervisevalvurite (10—12 a.), noorsamariitlaste (13—15) ja samariitlaste (alates 16. eluaastast) kursuste kaudu.

Brošüüri levitati koolides ja noorteorganisatsioonides ca 4000 eksemplaris. Avaldatud juhendid ja kavad leidsid tunnustust ka ametlikult poolt. Haridusministeerium avaldas oma teatajas märkme, et tervishoiuõpingute kavad ja juhendid on koostatud asjatundlikult ja nende rakendamist tuleb kõigiti soovitada.

Kavad leidsidki hea vastukõla. Juba peatselt alustati paljudes kohtades vastavate õpingutega ja mõned noorteorganisatsioonide keskused võtsid nim. kavad oma õpingulise tegevuse aluseks.

Kõnesoleval tegevusaastal registreeriti Eesti Noorte Punase Risti Keskjuhatuses 48 tervisevalvurite kursust 1516 osavõtjaga ja 28 noorsamariitlaste kursust 767 osavõtjaga. Lektoreiks neil kursusel olid rõhuvas enamuses õpetajad, kelledest paljud ise omavad samariitlaste kutse. Peale õpetajate esines lektoritena arste, õdesid, velskreid ja samariitlasi.

Möödunud talvel koolides rohkesti levinud nakkushaiguste tõttu ei suudetud paljudes kohtades kursusi kavakohasele lõpule viia. Sellest hoolimata andis esimene külv süstematiseeritud tervishoiuõpingute uudismaal võrdlemisi rahuldava lõikuse: 45 kohas viidi kursused edukalt lõpule, korraldati katsed ja ENPR Keskjuhatus võis välja saata tervisevalvurite tunnistused 817 noorele ja noorsamariitlaste tunnistused 296 noorele. Võib loota, et algaval tööaastal see arv mitmekordistub ja juba mõne aasta jooksul jõuame üles seatud sihile, kus iga algkooli lõpetanu või vähimasti iga organiseeritud noor omab noorsamariitlaste tunnistuse. Pole kahtlust, et siis meie rahva tervishoiuline tase suurel määral tõuseb, sest keegi ei korralda õpinguid ainult tunnistuste jagamise pärast.

Kevadeks jõudsid müügile riidest erimärgid tervisevalvuritele ja noorsamariitlastele, mida on võimalik Keskjuhatuselt tellida 5 sendi eest tükk. Neid märke on seni levatud 400 ümber, kusjuures paljudes noorteorganisatsioonides märgid valmistati kodusel teel.

Peale mainitu jätkati tervishoiuõpete kontrolllehtede levitamist nooremate laste seas. Möödunud talvel ilmus uus 5000 eksemplari suurune trükk neid meie noorte seas nii populaarseks saanud enesekontrolli tabeleid. Ajakirjas „Meie Noorus“ avaldati järjekindlalt kirjutusi ja pilte tervishoiu probleemidest.

Sõprussuhete sõlmimise

alal koolide kirjavahetuse kaudu jätkus endiselt agar tegevus. Rahvusvahelisest koolide kirjavahetusest võttis osa 64 ENPR liikmesorganisatsiooni, olles kontaktis 27 välisriigiga. Tegevusaasta jooksul saadeti Eestist välismaale 112 portfooliot, 20 nuku, 55 kirja ja 14 muud eset (rahvuslipud, kannud, käsitööd jne.), kokku 163 saadetist. Samal ajal tuli välismailt meie liikmesorganisatsioonidele 81 portfooliot, 13 nuku, 36 kirja ja 9 muud eset, kokku 126 saadetist.

Eesti noortega löid sõprussidemeid järgmiste riikide noored: Aafrika, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Belgia, Brasiilia, Briti, Bulgaaria, Tšehhi, India, Itaalia, Jaapani, Jugoslaavia, Kanada, Greeka, Kuuba, Leedu, Läti, Norra, Poola, Prantsuse, Rootsi, Rumeenia, Saksa, Siiami, Šveitsi, Tuneesia ja Ungari.

Tihedaimaks kujunes kontakt järgmiste maadega:

Saadetud:		Saadud:	
P.-Ameerika Üh.	— 35	P.-Ameerikast	— 32
Poola	— 23	Poolast	— 18
Prantsusmaa	— 15	Ungarist	— 12
Ungari	— 14	Prantsusmaalt	— 12
Jaapani	— 10	Jaapanist	— 6
Austraalia	— 8	Rootsist	— 6
Läti	— 8	Lätist	— 5
Rootsi	— 8	Itaaliast	— 4
Leedu	— 4	Austraaliast	— 2
Itaalia	— 4		

Pealeselle olid mõned org-id vahetussuhtlemises ka kodumaiste koolidega, saates neile sõpruskingitusi, portfooliod ja rändalbumeid.

Väljaspool Keskjuhatuset vahendust suur osa NPR ringe oli individuaalses kirjavahetuses hõimunoortega Soomes.

Tegevus sotsiaalalal

toimus traditsioonide kohaselt peamiselt pühaderöömu valmistamise tähe all. Viieteistkümnendat korda teostus Keskjuhatuset korraldusel „Estonia“ kontsertsaalis jõulupuu ligi tuhandele ja Börsisaalis kaheksajale Tallinna lapsele, kus jagati Tallinna koolinoorte ja Ameerika NPR poolt kogutud kingipakke. Viimaste poolt saadeti seekord 3000 toredat kingikarpi, millest said osa PR komiteed ja NPR liikmesorganisatsioonid üle maa. „Estonias“ toimunud jõulupuul viibis ka haridusminister, kes noortepunaseristlastele tõi tervitusi Vabariigi Presidendilt.

Lihavõttekinkide aktsiooni puhul toodi Tallinnas koolinoorte annetuseks kokku ligi 4000 kanamuna ja 500 šokolaadist eset. Annetusist valmistati koolide esindajate poolt 370 kingipakki, mis õpilaste poolt viidi vaesematele lasterohketele perekondadele.

Lisaks mainitule toimus möödunud sügisel Piritaa rannahoone juures metsaaluse puhastamine, millest võttis osa ligi 100 Tallinna liikmesorganisatsioonide esindajat. Kokkukorjatud kuivanud hagudest ja puudest sai mitu autokoormat küttematerjali, mis viidi 16 vaesele perekonnale.

Olgu veel kord rõhutatud, et need tegevusalad olid Keskjuhatuset poolt algatatud hoogtööd, millele kohtadel tuli palju sisukat ja omaalgatuslikult huvitavat lisa. Loodame iseloomustavamaid kirjeldusi neist avaldada edaspidi.

Keskjuhatuset toetused

liikmesorganisatsioonidele suunati kõnesoleval aastal peamiselt tervishoiuõpingute alale. Nii saadeti tervishoiulisi õpinguid korraldavaile ringidele

29 käsiraamatut „Esmabi ja tervishoid“ (dr. B. Voogas)
36 komplekti sidematerjali
11 esmaabi-pauna
1 kanderuum

kokku umbes 600 krooni väärtuses. Pealeselle saadeti agaramaile liikmesorganisatsioonidele, kes aval-

dasid vastavat soovi, rahalist ja materiaalist toetust koolide kirjavahetuse ja käsitööõpingute teostamiseks. Keskjuhatus kaudu läinud toetuseks tuleb pidada ka 3000 Ameerikast saadud jõulukarbi levitamist.

Teenete hindamise alal anti välja 78 NPR hoolsusmärki.

Liikmesorganisatsioonide instrueerimine

toimus kirjade ja vahetu külastamise kaudu. ENPR instruktorküllastas 28 liikmesorganisatsiooni.

Ajakiri.

ENPR väljaandel ilmus ligi poolteist aastakümnet ajakiri „Eesti Noorte Punane Rist“. Muutunud olu-

kordades osutus sellelaolise org-i häälekandja otstarbetuks. Kuna meie noorsool, eriti selle murde-ealisel osal, puudus väärtuslik ajakiri, siis otsustati asuda uue ajakirja toimetamisele, mis rahuldaks laialdasimate noortehulkade kultuurilisi huve. Neil kaalutlusii alustas 1938. aasta oktoobris ilmumist ajakiri „Meie Noorus“.

Algatusel oli rohkem edu kui alguses julgeti loota. Tunnustavaid hinnanguid saabus, tellimisi kogunes jõudsasti. 1939. a. aprillis toimus Tartumaa Õpetajate Liidu ettepanekul „Õpilaslehe“ liitmine „Meie Noorsega“.

1939. a. maikuus otsustati ajakirja ilmumissagedus tõsta 18 korralt aastas ja toimetus moodustada Haridusministeeriumi, Õpetajate Koja ja Eesti Punase Risti esindajaist. Neil alusel ilmub „Meie Noorus“ praegu.

ENPR 2. suvikonverents

toimus 5.—14. juunini 1939. a. Eesti Punase Risti Kose Vabaõhukoolis. Konverentsist võttis osa 62 õpetajat ja noortejuhti. Soomluse Liidu stipendiaatidena viibis konverentsil 10 soome keskkoolinoort, kes võtsid innukalt osa igast kavakohasest üritusest.

Suvikonverentsi referaatide osas käsitleti järgmisi teemasid: „Ülevaade ENPR 1938/39. a. tegevusest“ (P. Rummo), „Järekkoolialiste noorte organiseerimine“ (J. Maisma ja K. Laane), „Noorte Punane Rist teistes maades“ (M. Niemann) ja „Noorsoo organiseerimise psühholoogilisi aluseid“ (A. Elango).

Samariitlaskursuse juhataja oli dr. E. Tandre, lektoreiks dr. I. Küsel, cand. chem. Buxhoevden ja P. Rummo. Kursuse lõpetas 32 konverentslast, kellele vastavad diplomid välja saadeti.

Portfooliote valmistamise kursuse juhatajaks oli

pr. L. Parikas. Valmistati mitu kaunist musterportfooliot.

Looduslooliste vahetuskogude valmistamist õpetas loodusteadl. H. Aasamaa. Mõnetunnilise töö viljana iga konverentslane võis viia kaasa kaks karpit geoloogiliste kogudega ja ühe koguka mapit männi bioloogilisest arengust ja saadustest.

Õpikäike korraldati kolm: Iru linnusele (J. Tandre juhtimisel), Lasnamäe paekaldale (H. Aasamaa juhtimisel) ja Vabariigi Presidendi tallu (A. Lellepi juhtimisel).

Väljaspool kava toimusid kamina- ja vestlusõhtud, kitsasfilmide demonstratsioonid ja lõbusad koosviibimised.

ENPR 2. suvikonverents jättis kõigile, nagu osavõtjad eranditult tõendasid, parima mulje.

ENPR teateid

Koolide kirjavahetus

NPR kaudu jätkub hoolimata sõjasündmusist. Pole veel selgust, missugusel määral praegune rahvusvaheline olukord pidurdab noorte sõprussuhete loomist, kuid võib arvata, et kirjavahetuse intensiivsus vähemalt neutraalsete riikidega ei tohiks langeda.

Neid koolide kirjavahetust harrastavaid ENPR liikmesorganisatsioone, kus osatakse tõlkida inglise-, prantsuse- või saksakeelseid kirju ja portfoolioid, palub keskjuhatus kindlasti teatada, missugusest nim. keelest tõlget ei vajata. Need teated on vajalised saabuvate esemete kiirema edasisaatmise huvides.

Praegu on keskjuhatusel vabu port-

foolioid Ungarist, Prantsusmaalt, Leedust ja USA-st (viimastest osa koos nukkudega).

Neid liikmesorg-e, kes võlgnevad vastuse välismaade kirjavahetussõpradele, palume kohe asuda vastuse koostamisele.

NPR varustuslaos

on saadaval brošüürid „Juhendeid NPR tööks“ ja „Tervishoiu ja esmaabiõpingud“, tervishoiu kontroll-lehed, NPR liikmekaardid, NPR liikmeseorg-i registreerimiskaardid, liikmeseorg-ide nimestikud, NPR liikmemärgid (à 15 snt.), tervisevalvurite ja noorsamariitlaste märgid (à 5 sent.), portfooliote pildiseeriad (3 seeriat à 40 snt.). Tasulisi esemeid tellides tuleb raha ette maksa.

oktoobrikuu numbriga koos saadeti kõigile koolijuhatajaile „Meie Nooruse“ toimetuse üleskutse noorteajakirja levitamiseks. Palume ENPR liikmesorganisatsioonide vanemaid selleks igati kaasa aidata, et üleskutse leiaks tõhusat täitmist.

1938/39. tegevusaasta kohta on mõnedelt ENPR liikmesorganisatsioonidelt veel saabumata. Palume need kõige lähemal päeval saata keskjuhatusse. Juhul, kui aruandebanketid on läinud kaotsi, saadab keskjuhatus vastava nõudmise peale uued.

Lugupeetav ENPR liikmesorg-i vanem!

Praegu on kõikjal käimas noorteajakirja „Meie Noorus“ levitamise hoogtöö. Sellest on haaratud enamik koole ja noorteorganisatsioone.

Kuna „Meie Noorus“ täidab ka ENPR ajakirja ülesandeid, siis kuulub ajakirja levitamine eriti NPR ringide aukohuste hulka.

Palume Teie juhitavat ringi asuda „Meie Nooruse“ propageerimisele, võttes vastu tellimisi ja müües üksiknumbreid.

TOOTASUKS: tellimiste vastuvõtul — 10%,
üksiknumbrite müügi puhul — 20%

Ootame Teie vastavaid korraldusi!

„MEIE NOORUSE“ talitus

Niguliste 12, Tallinn

Väljaandja: Eesti Punane Rist. Vastutav toimetaja: Paul Rummo. Toimetuse aadr.: Niguliste 12, Tallinn
Ilmus 25. okt. 1939. a.